

Uudisleht

Ilmub 4 korda nädalas — igal pühapäeval, teisipäeval, neljapäeval ja reedel.

Toimetuse telefonid: 460-49 ja 427-18

Tallinna telefonid: 460-48 ja 427-18.

Wäljaandja kabinet telefon 469-93, korteri telefon 431-84.

Toimetuse ja talituse Tallinnas, Kaitseala 9.

Posti 193.

Posti joonise arve nr. 29.

Larvitamata jäänud tähtkirju alal ei hoita. Need saadetakse tagasi ainult siis, kui selleks postmarki juure lisatud.

Ruulutamise hinnad:

Eritüüpi 12 senti mm. weerul; tekstis tüüpi kirjaga 12 f. mm.

weerul; tekstis teksti kirjaga 15 f. mm. weerul; tüüptüüpi

kirjaga 5 f. mm. weerul. Töö- ja korteri-otsimised ja -paku-

mised — poole hinnaga.

Tellimise hinnad:

1 kuu — 85 f., 2 f. — 170 f., 3 f. — 250 f., 6 f. — 480 f.,

12 f. — 940 f. Wõib tellida ka üheksa nädalas (reede):

1 kuu — 25 f., 3 f. — 70 f., 6 f. — 140 f., 12 f. — 280 f.

Tellimisi võtavad vastu kõik postiautused ja tellimiste

vastuvõtjad. Väljamaale tellimine poole hinnaga.

Raasandeid poole hinnaga: „Uudisleht“ tellijad saavad tellida kord nädalas ilmuva „Jutulehe“ 30 sentiga kuus, kaks korda kuus ilmuva ajakirja „Olion“ 30 sentiga kuus, kord nädalas ilmuva „Eesti Wõistatusleht“ 30 sentiga kuus, kord nädalas ilmuva „Wälja Raamatukogu Uudisjutt“ 30 sentiga kuus. Võlumajanduse tuutirja „Uus Tala“ 5-sentide juuremaksuga kuus — „Uudisleht“ tellimisaja testel.

Nr. 79 (1131). 9. aastak.

Neljapäeval, 23. mail 1935.

Täna 1? külge. Hind 5 senti.

Salaleping kullaotsijatega

Tõusnud tuul ja lainetus teevad peavalu kullalaevadele. — Laevastik tuli Käsnu lahte. — Kas meri ei anna kulda välja isegi rootslastele? — Käsnu all merepõhjas koguni mitu kullalaeva. — Meie mereväe ohvitser kohal kontrolli teostamas kulla leidmise puhul. Kullaotsimine maksab iga päev 1000 krooni ümber

Uut ja üllatavat suure kullaretki kohta Eesti vetes

„Uudisleht“ eriteateb.

Käsnu, 22. mail. Rootsi kullalaevastik, mille koosseisus aurikub „Britjof“, „Garald“ ja „Birger“, jätkas täna traalimist Eelholmi tuletorni ümbruskonnas, otstides hukkunud kullalaeva. Päästelaevad olid kogu päeva tegevuses ja liitusid kõrvuti, umbes ¼-kilomeetrilise distantsiga. Shtupoolitall liitusid „Birger“ ja „Garald“ rohkem ida poole, kuna „Britjof“ jätkas traalimistööd 10–12 miili kaugusel Eelholmi tuletornist. Shtu eel tõusis 5–6-palliline tuul, mis sundis laeva sõitma tuulevarju Käsnu lahte, kuhu nad jõudsid õhtul kell 6. Laevad jäid ankrusse 4–5 miili rannast cemas.

Õelmitel ööl, mil meri oli rahulik, olid laevad algumisel ankrus.

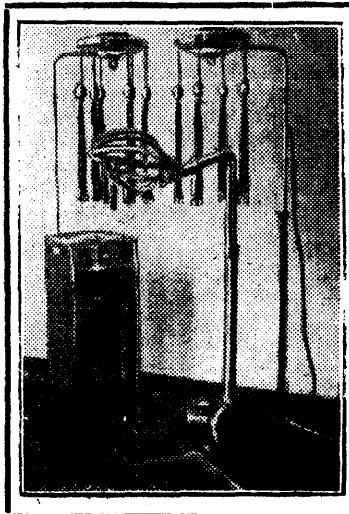
Vanad kalurid aina mu'gavad...

Käsnu elanikud suhtuvad teadetele hukkunud kullalaeva olemasolust väga umbuslikult — need teated võit olewat tullest võetud. Arvatakse, et rootslaste traalimistööd lõpetavad tagajärjelt ja kujunevad asjataks raha kulutamiseks. Vanad kalurid aina mu'gavad ja wangutavad pead, kui näevad rootslasti kolme laewaga merel ringi sõitmas ja kullalaeva otstimas. „Mida meri nii kaua hoidnud, ega ta seba ka ifegi rootslastele wälja anna,“ ütles üks wana Käsnu mees Rootsi kullalaevastiku saabumist.

Kullalaew puruks kui tikutoos

„Uudisleht“ esindaja kõneles mitme Käsnu rannaelanikuga ja kuulis kullalaewa hukkumise kohta mõndagi huvitavat. Kohalike elanikkude keelil liigub jutt, et otstid kullalaewa on hukkunud maailmasõja päewil, jäänud Käsnu rannas järele kinni. Zugew jää pigistatud Liibawist Peterburgi sõitwa kullalaewa puruks, nagu tikutoosi. On netus juhtunud tormisel ööl ja seetõttu kesi hing ei olewat näinud hukkuma laewa furmaheitust. Kullalaewast ei olewat pääsenud keegi — aurik wajunud põhja kogu kulla ja meeskonnaga.

Teisest küljest awaldatakse arwamist, et laewa hukkumine ei mõinud toimuda nii saladuslikult ja ähelegi nägematult. Kui jää oli nii tugew, et pigistas laewa puruks, siis oleks

Hinnad odavad.
Järelmaks võimaldatud.

Elektrotehnika büroo ja tööstus W. ENGEL

Tallinn, Pikk tn. 39 ja Lai tn. 36b.
Telefon 444-53.

Soovitame suures valikus näitusmessil I-se auhinnaga kroonitud Elektrilokkimisaparate „WELLEN“

Peakuivatajaid ja nende osi. Kohale jõudnud juuksekuivatamisvedelikud „SENSIBLE“ ja „EXTRA“.

Seejuures mõni meeskonnas liikmetest itagi mõõda jääb pääsenud maale või mõnel jää pangal oodanud hommikust ja pääsmist.

Wass osutus weskikiviks

Ähe teise wersioni järele olewat Käsnu rannas Wene-Jaapani sõja päewil hukkunud üks wassik, millel olud laadungiks wasekoorem. Kord sattunud kalurid wõrkudega mingisuguste esemete otta, millest peetud wasekõldekots. „Wass“ hiitunud wälja ja siis selgunud, et selleks „waseks“ oli päris lihtne weskikivi. Kuudas ja millal weskikivi merepõhja sattus, seba ei teata. Ka sel le kohal, kus praegu traalivad Rootsi kullalaadid, on kalurid märganud mingisuguseid merepõhjas lewawaid esemeid, kuid et meri on seal 30 jülga sügaw, siis ei saadud koha lile elanike poolt tehniliste wahendite puudumisel ette wõtta mingisuguseid traalimistööd.

Waikivad rootslased

Wäheborgist Tallinna lauda Käsnu lahte saabunud Rootsi laewade meeskonnad on hästi distiplinieritud ja waikivad, kui neilt midagi traalimistööde kohta küsitakse. See weelgi suurendab salapärasust. Rootslastel uppuwad waranduslaewa kohta olewat kindlamad andmed, millest tahetakse võimaliku tähtsusega warjata. Tallinnas olid kullalaewastiku rootslased päris lahked ja wastutulekud mehed. Kui aga kõneks kalbus kullaretketele, waikisid mehed farmilubla tagasihoidlikusega ja piirdudes naeratusjega.

„Kas kuld wõi wanaraud,“ arwab teedeminister

„Uudisleht“ toimetuse järelepärimisel andis teedeminister kolonel O. Sternberg oma arwamist seletusi küsitajale kulla kohta.

Selgus, mereuigatuste uurimiseks anti kullatõrjake kaba alles hiljuti, minister Sternbergi walituse ajal. „Sõjapõlmiti mõddamised andsid,“ jutustas mehe teedeminister, „kuid kahjuks olen unustanud lewaga kullasid ja ifegi firma nime, kum

Willandist

Kirjutused piltidega
linnapaalt M. Maramaalt ja M. Põlde-
maalt wõrkse
„lion'is“ nr. 9.

Selles „Olion'is“ ühe mitutümmend
artiklit, 88 pilti, romaan, nowelle ja
lauletusi.

Rõude lehemüüjalt. Hind 35 senti.

Kolm riigimeest kullubena. Kuningit M. Drawa nufunäitustel, mis praegu awatud kunstihoones, on wäljapanud kullude hulgas wäga kolm eriigimeest kullubena kullude kullu, nagu need toodud ilal meie pildil. Wafatut: Stiller, P. K. ja W. K. K.

Uudisleht

23. mail 1935. a.

„Lõpuks tants“

„Uudisleht“ tänases numbris on teisel toodud andmeid Tšehhi rahvaesinduse äsja mõõdnud valimistest, mis õieti on sensatsiooniks neis mais, kuhu suunduvad Saksa ekspansiooni katsesarved. Rahvus-sotsialism saavutas nüüd endale „Tatra mägede vanel“ tähtsa seisukoha, kuigi varjatud kujul. Tšehhi võimudel tuleb Henleini meestega arvestada kui mõjusa teguriga riiklikus elus.

Rahvussotsialism näitab praegu tõusu kahes suunas. Puhtsaksaline vool on eriliselt aktiivne Lõuna-Taanis, Tšehhoslovakkias ja vähe-mal määral ka Baltimail — vastavalt häälestatud ringkondade keskel. Austrias lobbab haakristi kultus edasi, mil määral, see pole kaugeltki selge, kuna seal ammu pole olnud selgitavaid valimisi ega ole nende tulekut ka praegu veel näha. Sest valimiste tulemused annaksid seal Viini praegusele valitsusele neelata vast veelgi mõrudama pilli kui see juhatus Prahas.

Teisest küljest harrastavad rahvussotsialismi ka mitte-saksa rahvused. Nii Soomes on rahvussotsialism au sees mitmes asetusviisis ja värvivarjundis. Skandinaavias, eriti Rootsis, on sellele lähedane liikumine, meie lähtekohalt hinnatuna, päris tugev, Hollandis ja Ungaris on sääraseid liikumised ka hoogu võtnud ja kasvamas tähtsuset.

Tšehhi viimastel valimistel said hulk hääli ka tšehhi rahvussotsialistid. Sealjuures on endastmõistetav, et Hitler on nende heaks eeskujuks ja kodukasvanud natsidel jääb üle vaid ainult kopeerida võtteid, kohandades neid oludele.

Saksa natside püüded välisriikides tüürivad nende riikide või nende riikide osade ühendamise poole Saksa-maaga, võõrad, mitte-saksa rahvussotsialistid aga taotleavad autoritaarset korda ja seavad ausse sõjameheliiku vaimu, olles sealjuures ühtlasi noorpõlve ülestõusuks valitsemistöö haaramisel. Praegu võivad need kaks fronti teineteisele ju veel silmi teha, ent tulevikus ei saa see vahekord jääda kaugeltki nii armastusväärses. Sest üks rahvusvaheline rahvussotsialism tähenda sõjahimuliste ja hästi relvastatud rahvaste vastamisi sattumist, milline hädahoht demokraatia juures on palju teostumiskaugem. Et Itaalia on Saksaga sattunud vastollu, ja Austrias las-kis lämmatada fashismist tuletunud rahvussotsialismi, see on esimeseks tõendiks säärase liikumiste omavahelisest vastolulisusest. Üksvahe Saksa ajakirjandus tituleeris Itaalia fashiste vendadeks ja baliisid tegid hitlernoortele külastäike. Ent Itaalia hiljem ei olnud sellest sugugi nii väga vaimustatud ega lähendanud mõlemaid maid ka Hitleri ja Mussolini l. a. kohtamine Veneetsias.

Rahvussotsialism ja fashism teataval määral on paratamatu ajanähe. Sõjavõimaluste ja relvade võimsuse

KIRJANDUS KUNST TEATER

Kirjandus supelrandadesse

Pärnu linnavalitsus määrab kirjandusliku auhinna. — Kirjanikud aktustele ja pidudele kõnelema

Raamatuaasta peakomitee esimees kirjanik Ed. Hubel-Metsanurk jõudis tagasi Pärnust, kus ta käis läbiraakimisi pidamas RA komitee ellukutsumiseks. Kokkuleppel kohalike tegelastega otsustati augustikuus Pärnus korraldada kirjandusepäev. Kõnelema kutsutakse riigivanema auhinna saanud kirjanikud. Ühtlasi püütakse suvises hooajaks võimaluste piires Pärnu elama ja suvitama kutsuda kirjanikke, et kasutada nende abi kirjanduse levitamiseks supelrandades.

Ühtlasi Pärnu linnavalitsuse poolt on määratud rahaline auhind parimale kirjanduslikule teosele aasta toodangust. Auhinna suurust esialul ei taheta avaldada. Samuti korraldatakse Narva-Jõesuu s kirjandusepäev, milleks ettevalmis-

tused juba käimas. Rahaliste võimaluste puudusel Narva linnal on raske määrata kirjanduslikku auhinda.

Raamatuaasta puhul kirjanike ringkonnas on algatatud mõte, et kirjanikud rahvaga otsiksid lähedaset kontakti. Maal, alevites ja väikelinnades korraldatud aktustele ja pidudele saadetakse kirjanikud kõnelema, mille juures selliste kõnereiside kaasatgemine oleks igatüüpi kohustuslik.

Sigrid Undset Helsingis

27. ja 28. mail peetakse Helsingis Põhja- ja Kirjanike kongressi. Sellele saabuvate kirjanike hulgas on m. s. kuulud Norra naiskirjanik ja Nobeli laureaat Sigrid Undset.

PTIDEMEID

Õnn, et Napoleone ei osanud eesti keelt

Napoleon oli suur väejuht, seda me teame kõik. Aga võib leida ka samanimelisi orkestrijuhte. Kuigi korsklaase kuulsus jääb ületamatuks, siis pillikindralgi suudab olla hakkaja ning nupukas. Meil hiljuti käis dirigeerimas Napoleone Annovazzi. Muidu asjad puha reas, kuid häda kõnelemisega: räägib mees ainult itaalia ja prantsuse keelt, milledest viimast tundis mõningal määral ainult üks orkestrant. Mida sa siis ikka tõi ja seletad. Seadis siis Napoleon kamandamise säärasele sisse, et löi seni takti, kuni läks mäng käes viitu — ning pistis kõnelemise asemel ise laulma. Tehtigi proove puha helide varal ja saadi aru ka. Kontserdipublik teadis vaevata, kui vähe oli kulutatud sõnu eeskava väljaviimise juures. Orkestrantide arvamusel dirigendi suhtes läksid ometi lahku. Ühed kurtsid, et on siiski paha, kui inimene ei saa ütelda, mida ta just tahab. Teised aga avaldasid suurimat rahuldust otsusega: „Päris hea, et mees ei osanud rääkida, muidu oleks ehk käärinud veel nahagi täis“.

„Õopik“ ja „õpik“

Rahvakeeles kuuludana sõna „õpik“ tähendas õpipoissi, niisugust asjatoimetajat, kes oma tööga veel polnud vilunud. Sõnastikus aga nüüd „õpik“ esineb „õppe-raamatuna“. Mida lubab õigekeele-sõnastik, seda võib ju ka tarvitada. Antigi siis välja üks õpperaamat puhkpillidele — harjutustega ja seletustega — ning trükiti kaanele „Õpik“. Keegi lihtsamelne noodikaupmees (vist ka kadakas) vaatab raamatut ja hakkab oma asjatundmist mõõda hädaldama:

„Oi, suur viga sisse sattunud! Kuidas teie olete „õpik“ lasknud trükkida ühe „õ-ga“. Oi, oi, missugune paha viga!“

Noodikaupmehel muidugi polnud aimu uuest keeletarvitamisest; ta koguni ei teadnud ka seda (nagu paljud teisedki), et juba ammu „õõpik“ kirjutatakse veel „õ-ga“. Rahvakeeles öeldakse selle peale: „Need ju alles õpikud!“

Kiriküü.

20 senti pole suur raha. Aga kui ostate selle eest neli korda näda-las „Uudislehte“, olete kurfs

Romaanivõistlus Soomes

Soome suurim kirjastusäri „Otava“ korraldab romaanivõistlust, milles esimene auhind on 30.000 Smk. (2400 kr.) ja teine 15.000 Smk. (1200 kr.). Romaanide sisu suhtes ei ole avaldatud mingeid erinõudeid, ainult pikkus on piiratud 50.000 sõnaga. Lisaks auhinna makstakse autorile välja autorihonorar tervikuna.

Romaanivõistlus ühineb suure rahvusvahelise võistlusega, millest võtavad osa Inglismaa, Ameerika, Prantsusmaa, Saksa, Itaalia, Hispaania, Ungari, Tšehhoslovakkia, Holland, Taani, Norra, Rootsi ja Soome.

Selles võistluses esimeseks tunnustatud teos trükitakse 1936. a. korraga kõigis 13 riigis. Romaani autor saab esialgse honorarina umbes 8 milj. senti. Sellele juurde tulevad veel hiljem müügiprotsendid.

OMBUSTOOD

Mantlid, kostüümid, kompleed jne. tehakse kõige uuemate moodide järele

S. Karja tän. 8-7

mocatelies „ILO“

Kiirtellimised 2 tunniga. Samas ka mooda, elegantsete hästipassivate lõigete müük.

„Estonia“ draama ja operett provintsis

Kasutades prof. Skupa nukuteatri siinolekut, korraldab „Estonia“ 28. ja 30. mail külaskäiguetendusi provintsis. Draamatrupp esineb 28. mail Rakveres ja 29. mail Narvas „Nobeli auhinna“ ning 30. mail Lüganasel (Erra-Liival) „Maksumaksjate kooliga“. Operettrupp annab Tartus 28. mail „Tütarlapse kodumaata“. Välja sõidavad solistid, koor, tantsurühm, orkester ja tehniline personal terves koosseisus.

Esiatendub „Kuivatage silmavett!“

Hooaja viimase uudisena tuleb laupäeval „Estonias“ esiettekandele F. P. Buchi kohalikesse oludesse seatud lustmäng „Kuivatage silmavett!“. See on kevadekohane kerge ja elav ajaviitetükk. Kui elav ta on, seda on näha juba kas või sellest, et temas on kaksikümend kuus tegelast, nende hulgas kõik „Estonia“ naisjõud sõnalavastuse alt. Lavastab Fr. Põldroos.

Kauaelamise saladus

Hauda vilidud saladus. — Holdke südant! — Liigsöömise vastu bankettidel, pidustustel jne. — Barbaarne toitlustus. — Maha alkohol ja nikotiin! — Professor Glässneri kümme käsku

Ühel septembrikuu päeval 1894. a. ilmus Austria Teaduste Akadeemiasse noobilist rõivastatud umbes 60-a. härrasmees, kes esitas visiidikaardi: „Insener Leopold Feldhammer“ ja palus, et sekretär annaks Akadeemia presidendile edasi ühe kirja. Üllatusega luges sekretär kirja ümbrikult:

„Avada 5. septembril 1934. aastal.“

Igasuguste täpsemate seletuste andmisest loobus kummaline külaskäik. Ta vaid kordas palvet, kirja mitte avada enne tähtpäeva, ja lahkus.

L. Feldhammeri soov täideti. Nelikümme pikka aastat jäi kiri avamata, rannates pärast seda ühe presidendi surma järele järgmistele presidentidele. Viimaks, 5. sept. l. a. avati saladuslik ümbrik. Lõpeti järgmine kiri:

„Kõrgesti austatud härra president! Olen veendunud, et avastasin pika elua saladuse. Elukõige tahaksin oma avastust katsetada iseenesel. Usun kindlasti, et elan vähemalt veel nelikümmend aastat, saavutades 5. sept. 1934. a. 100-aastase eluea. Kui elan nii kaua, siis mu teooria on tõestatud ja siis ma meeleldi usaldan oma saladuse Teie lugupeetud akadeemiale. Täielise lugupidamisega jne.“

Kiri huvitas avara akadeemikuid. Kiire korras hakati otsima kirja autorit. Peagi selgus, et insener Leopold Feldhammer oli surnud pool aastat tagasi!

Vaid kuus kuud ei jõudnud ta vastu pidada, et saavutada 100-aastast eluiga! Kahju.

kasvamiseks tahetakse kasvatada ka rahva sõjalist närvi. Ja eks need mõlemad liikumised sihivad rahva teadliku organisatimise poole, mis „relvastab kogu rahva“.

Nemo.

Võibolla, ta avastas pika elua saladuse tööpoolest. Oma saladuse ta viis hauda kaasa ja meie ei saa sellest ilagi midagi teada.

Võimalik, muidu, et kadunud inseneri avastusel polnudki mingit väärtust. Tõsi küll, L. Feldhammer elas peaaegu 100-aastaseks, kuid kas on vähe inimesi, kes on saavutanud peaaegu Metuusala vanaduse, ja seda ilma igasuguste teooriateta ning avastusteta! Inimene lihtsalt omab vastupidava organismi, head pärisvõlikud omadused, hoidub elus liialdustest ja hoolitseb eeskujulikult oma tervise eest. Nõnda võib ilma igasuguste saladusteta ja patenteeritud vahenditeta elada 100 aastat ja veel rohkemgi.

Vaja vaid elada mõistlikult, hoidudes kõigest, mis võiks häirida organismi normaalset funktsioneerimist.

Kuidas elu nimelt nõnda seada, mida tohib teha ja mida mitte, et saaks kaunis maailmas elada võimalikult kauem?

Sellele püüab vastata Viini kuulud südamehaiguste eriarst prof. dr. Emil Sack. Tema soovitatav võimalikult hellalt käituda südamega, tolle

„iga elava organismi peamootoriga“.

Üldiselt, kõneleb prof. dr. E. Sack, viimase aastakümne vältel on arstiteadus teinud suuri edusamme, on muutunud populaarsemaks laiemates rahvammassides, kellel varemalt polnud tervishoiust aimugi. Peaaegu iga inimene tavatseb nüüd teada, mis on hormoonid, milline tähtsus on vitamiinidel, mida kujutab enesest vereingvool jne. Rahvammassid on tänapäeval teadlikud hügieeni hüvedest. Kuna ka linnades on tervishoidlikud olud paranenud, asulad on muutunud puhtamaks ja samuti korteriolud paremaks, ning kuna on hakatud energiliselt võitlema igasuguste taudide, tiisikuse ja vähjatõve vastu, siis on mõistetav, et rahva keskmise eluiga on tunduvalt pikenenud ja surevus üldiselt vähenenud.

Inimesed võiksid oma eluiga veelgi pikendada, kui nad vaid hoiaksid oma südant. Peame eestkätt hoiduma suurtest erutustest ja liigestest pingutustest. Meie sööme ja joome liig palju, mis samuti raskendab südame tegevust. Südame suurimad vaenlased on n. n. külalislõunad, banketid, pidustused, kus on kombeks süüa ja juua meeletuseni.

kuni hingamine muutub raskeks ja silmad kipuvad koobastest välja.

„Pühad tähendavad meil millegipärast ikka õgimist“, kõneleb prof. dr. M. Sack. „Just õgimine lühendab meie eluiga.“

Pärast kevadpühi, jõuluid jne. on haigete juurdevool haiglatesse alati tavalisest suurem. Prof. dr. Sack arvab, et tulevikus, kui inimkond muutub targemaks ja kultuurilisemaks, hakatakse pühi pühitsemise rohkem inimlikumalt, aga mitte loomulikult õgides ja juues. Tulevikus ammutab inimene endale pühade naudingut kunsti, kirjanduse ja teaduse vallast.

Vaased maiasmokad kaugel tulevikus! Mis teevad need, kui süüa ei saa? Võib olla, tolleks ajaks see inimeste eriliik kaob hoopis, sest juba tänapäevalgi on märgata suurt surevust just liigsööjate peres.

Toitlusküsimuse eriteadlane prof. Noorden lubab inimestele pikka iga tingimisel, kui nad võimalikult vähe tarvitavad liha ja kõiksugu teravaid, pikantseid roogasid.

„Rohkem puuvilja, aiavilja, salatit!“

See olgu igaühe lipukirjaks, kes just meelega ei taha lahkuda siit maisest ilmast.

Inimesed, kes toituvad peamiselt ehk suurel määral taimetoitudega, elavad tavaliselt lihasööjast kauem. On väga kasulik korraldada perekondades, ka söögi-maides, kaks või kolm taimetoidu päeva nädalas. Sellega hoidume paljudest tõvest, mis meid viivad enneaegselt hauda.

Tuleb aeg — kinnitab prof. Noorden —, mil inimkond sootu loobub lihatoitudest. See peab nii olema, sest barbaarne lihasöömine komme pole kooskõlas tuleviku inimese kultuurilise tasemega. Lihast loobumine tõotab inimestele pikka iga. On võimalik, et tulevikus inimeste keskmine eluiga ületab 200 ja rohkemgi aastat — tänu ratsionaalsele toitlusele.

(Järgneb.)

Alexander Bettmann, 28 a. m., rät
schmeister ja Valentine Miller, 28 a.
monat. lohne.

Spordi

päevakaja

Veel paar sõna väikese meeskonna saatmise kohta Kopenhaagenisse, Eesti intensiivsest jalgpallihooajast, poksijate suurest innust ja kadedusest lätlaste üle

A sjailmunud „E. Spordilehes“ kirjutab J. Villemson, kes isiklikult jälgis Kopenhaageni maadluse-euroopavõistlusi, et eestlastest oleks osavõtu puhul olnud suuri lootusi auhinna pääsemiseks V. Väljal, A. Kukel ja vast teiselgi. Ta soovib, et nim. maadlejad püüaksid endid tõsiselt ette valmistada Berliiniks. „Vanad jõud, nagu Luiga, Väli j. t., tuleb asjale ligi tõmmata, asja juhtimine ja vastutus tegevuse eest tuleb panna ühele isikule.“

Enne Kopenhaagenit rõhutas „Uudisleht“ korduvalt rohkemal arvul meeste saatmise vajadust, kuid... Nagu nüüd võib järeldada J. Villemsoni kirjutustest, oleks eestlastel kõige tõelisemalt olnud rohkem väljavaateid Eesti kõrgemale upitamiseks.

Intensiivne on olnud Eesti tänavune jalgpalli-hooaeg. Kuigi hooaeg meil algas hiljem, kui näiteks Soomes ja Lätis, oleme seni vastu võtnud juba neli välismeeskonda sellal, millal Soomet ja Lätti pole veel külastanud ükski välismeeskond. Kõige rohkem on seni võistelnud Spordi meeskond — 6 korda. Esimesena Eesti meeskondadest sooritas reisi välismaale TJK — juuni alul Lätti vastukülaskäiguna RFK-le. Sport sõidab mõni aeg enne Eesti-Läti maavõistlust Soome oma traditsioonilisele külaskäigule Helsingin Palloseurale. Puhkekodu külastab US-i pärast maavõistlust.

Jalgpalli-hooaja intensiivsuse üle tuleb avaldada rõõmu. Rohke võistlemine on parimaks pandiks taseme tõusule.

Üks liik sportlasi, nimelt poksijad, ei taha üldse jääda veel „magama“, kuigi nende hooaeg juba läbi. 30. mail on oodata Tallinna Soome tugevat poksimeeskonda, kelle koosseisu kuuluvad Dickmar, Pelkonen, Savolainen, Lindorf, Suhonen, Leskinen, Koivunen, Sandgren ja Holmström. Põhimõttelise nõusoleku on TPK soomlaste vastuvõtjana juba annud. Edasi sõltub palju lätlastest, kes on soomlaste vastuvõtjateks Riias. TPK kavatseb võistlused korraldada vabas õhus ja esitada soomlaste vastu Tallinna koonduse.

TPK poksijad on edasi intensiivses treeningus ja ei kavatse puhkust võtta ka suvel. Nad on seadnud endile suure eesmärgi — saavutada olümpiliku tunnustuse, s. t. pääseda olümpiaettevalmistuse alla kuuluvate alade hulka.

Taliolümpiamängudele on Läti end üles annud suusatamises ja kiiruisutamises. Kuigi meie tase suusatamises on Läti omast parem, meil siiski alles kaheldakse suusatajate Garmisch-Partenkircheni saatmisega. Puudub ettevõtlikkust, mida lätlastel vast üleliigagi — ka meile laenamiseks. Pollux.

Inglise kergejõustiklasi Tallinna

Inglismaal viibivalt N. Küttiselt saabus eile kiri TSK-le, milles räägitakse võimalusest reaalne heaklassiliste jooksjate Eestisse angasheerimiseks. Pakutavad inglise jooksjad on sprinteritest kuni marlerteni.

Seni pole Eestis võistelnud ükski inglise kergejõustiklane. Sel alal sidemete loomine Inglise pole kahtlemata kahjuks meile, mikspärast Eesti seltsidel on eriti soovitatav pakkumist kinni haarata. Pakutavad mehed on igatahes vägagi heast klassist, näiteks 100 yardi katnud 9,8-ga, 440 yardi 50,0-ga ja 1500 m 3,55,0-ga.

Inglaste Tallinna toomisest huvitatud selts palutakse pöörata TSK poole. Kulud inglastega on minimaalsed: ainult sõiduraha eest (on võimalus hankida ka 50-protsendilist hinnaalandust), päevarahasid inglased ei nõua.

Kui plaazh ja muusika ning näitsiku naeratus hukutavad treeningule minejaid. — Noorpõlv vallutamaks. — Ülevaade Pärnu sportlasperest

Eeldusi sportlikuks arenguks peaks Pärnus olema ühest küljest rohkem kui mitmelgi pool mujal. Et aga teha Pärnus suveti pidevat treeningut, peab teistest küljest evima absoluutsemalt askeetlikku iseloomu ja otse raudset tahet, nagu mõni muistne kõrvemunk. Mis aitaksidki kõik neeg oivalised võimalused, kui plaazh ja muusika hukutavad treeningule mineja hoopis kõveratele radadele. Pole mingi harukordne nähe, et suvemuusika õhtustel kontsertidel võidakse kohata treeningumehi, kohver naelkingade ja dressiga käetsas, käevangus aga võluv näitsik, kelle naeratus ongi vedanud mehe promeneerima suvitajate perre.

Suures innus selline „treenija“ on mõtelnud jõuda staadionile, kuid harva sinna jõutakse nii sel kui ka mitmetel teistel päevadel. Ja siis plaazh oma päikeselõõsaga — see roitab neid, kel päev on täielikult vaba, nii et kaob lihastest tarmukas vetruvus. Pole siis ime, kui spordijuhid on muutunud vaenulikuks Pärnu võldele ja juba aegsasti mõtlevad sellele, kuidas päästa kergejõustiklasi pidevaks treeninguks.

Ent on veel teisigi pidurdavaid tegureid, mille vältimiseks praegu ollakse võimetud. Kas või seltsidegi rohkus, sest on Pärnus ju praegu ametlikult kümne ümber spordiga tegelevaid rühmitusi, kellele juhtid tihti ei seisa üksiteisega kuigi heas läbisaamises. Üksmeel ja aus võistlus aga on esimesed edu pandid, millele tuleks mõelda ka Pärnu spordijuhtidel.

Mis puutub alanud kergejõustiku hooaega, siis on lisaks muudele komistuskividele, mille üle logiseb Pärnu spordivanker, sel aastal Pärnut tabanud veel mitme nimetäht mehe kaotus. Peale Meimeri on jalavigastuse tõttu sunnitud spordist loobuma ka Pärnumaa 10.000 m rekordimees Aleks Klein. Lisaks Gert Schmidtile, kes juba mullu pühkis jalgadelt Pärnu tolmust, vahetas tänavu kevadel ka teine Pärnu Saksa Spordiseltsi nimekas mees G. Beckmann värve ja stardib nüüd Tartu ASK-s. Spordist on loobunud Pärnu edukamaid odaheitjaid Martens, kelle heited ulatusid 60 m piiri lähedusse ja kes oli arenemisel.

Veteraanidest on jäänud püsima vähesed. A. Kongas loodab siiski saavutada kaugushüppes 7 m piiri. Kettaheitja J. Hansschmidt, kes olles Audrus metsavahiks mõni aasta tagasi sattus Kihnu koduteel hukatuslikku jääsuppi ja suples seal üle 4 tunni jaanuarikülmas vees, kuni päästeti, ja sai sest reuma, on siiski ka tänavu meheks, kes lennutab kestat üle 40 m. Mullune Eesti 10.000 m meister A. Petermann, kes kuulub „Vapruse“, on ka tänavu Pärnu sportlaste suurim lootus. Samuti heas vormis on tartlane H. Laas, kes kannab „Vapruse“ värve ja loodab edu keskmaades.

Sprinteritest loodavad kindlasti oma seniseid saavutusi ületada J. Lunter, Harri Goldberg, A. Kontus, A. Laube, K. Kivi ja Mulla Haitov. Viimane neist on tugevaks konkurendiks A. Kon-

gasele kaugushüppes 7 m atakeerimisel. Endiselt vormis püsib ka Pärnu jooksuveteraan William Puust, kes üle 10 aasta on seisnud valvel Pärnu sportlike võimete eest. Pärnu nimekam mitmevõistleja ja tõusev täht, vapruslane Harald Puust, ta on viibib praegu kaitseväes.

Spordist loobujate kõrval on aga comeback meesteks rida sportlasi. Pärast pikemat vaheaega alustab jälle pidevat treeningut 400 m mees Juhani Kangur. Uuesti stardib ka mõni aasta tagasi edukalt esinenud keskmaade jooksja E. Maadisson. Eriti suur on noorte juurdikasv jooksjate peres. Praegu evib Pärnu rea lubavaid mehi just keskmaades. Nendest meestest võiks nimetada spordiklubilasi A. Juhansonit, A. Paali, J. Siitamit, H. Saart ja lühimaades vapruslast Visast. Et sportimist võib alata ka jõudnult meheikka ja siiski saavutada silmapaistvat edu, seda püüab tõendada Pärnu kohtu-uurija V. Märtson, kes alles 1. a. alustas treeningut, olles 36-aastane. Nüüd ta on arenenud silmapaistvaks teatejooksjaks.

Kaugushüppe alal puutuvad silma Hani Reinbach, kes jõudnud tugevasti üle 6 m piiri, ja Paul Vares, kellest J. Meimer loodab oma järglast Pärnumaa odarekordimehena. Samuti A. Ilbak, H. Hõõvel, A. Nugis, J. Matson ning Kiira Matson on tulevikumehed, kui ei ihtu mingit ettenähtamatut. Lisaks neile aga on tõusmas rida noori, kes tahavad õelda kindlasti oma sõna.

Juba I jalgpallimees Berliinis!

Alles on möödunud ainult üks nädal olümpiasentide korjamisest Eesti jalgpallirahvusmeeskonna saatmiseks Berliini, kuid eile võis Jalgpalliliidu asjaajaja A. Luht maksta panka olümpiafondi juba 178 krooni. Võib öelda, et ühe jalgpallimehe saatmine Berliini on juba kindel. Kuid Berliini on veel 50 nädala ümber, nii et selle aja vältel võib koguda koguni nii palju raha, et Berliini saata ka olümpiasentide ideed algatajaid...

Maailmas seni 18.593 olümpiaatleeti

Sakslaste propaganda-väljaanne Olympia-Pressedienst avaldab kokkuvõtte seni peetud olümpiamängudest osavõtjate arvu kohta. Kokku on kõigil olümpiamängudel (kaasa arvatud ka talimängud) olnud 18.593 osavõtjat. Suurim arv olümpiaatleete — 3905 viibis Antverpenis. Üldse on mängudest osa võtnud 55 rahvast.

Olümpiaatleete arv igal olümpial on olnud järgmine: Ateenas 1896. a. — 484, Pariisis 1900. a. — 427, St. Louis 1904. a. — 595, Londonis 1908. a. — 2084, Stockholmis 1912. a. — 3282, Antverpenis 1920. a. — 2731, Pariisis 1924. a. — 3385, Amsterdamis 1928. a. — 3905 ja Los Angelesis 1932. a. — 1700.

Litchens, Tunkums ja Pozdnjakovs rekvalifitseeriti

Pärast Eesti-Läti poksi-maavõistlust Läti raskejõustiku liit teatavasti diskvalifitseeris kolm poksijat — Litchensi, Tunkumsi ja Pozdnjakovski, kes vastu liidu määrust ei sõitnud Tallinna maavõistlusele. Nüüd on aga nim. mehed tagasi saanud oma õigused, kuigi tingimusi, s. t. korduva eksimuse puhul tuleb neil kanda ka eelmise karistus.

Poksijate rekvalifitseerimine on veidi üllatuslik. Seda sellepärast, et alles kuu aega tagasi pidas Läti spordiorganisatsioonide liit soovitatavaks, et diskvalifitseeritud sportlasi ei amnesteeritaks, sest vastasel puhul kaoks igasugune respekt karistuste määramise vastu.

Sõit Läti-Eesti jalgpalli maavõistlusele

Arvestades päev-päevalt pinevemat huvi 12. juunil Riias peetava Läti-Eesti jalgpalli maavõistluse vastu, korraldab TJK pallihuvilistele sõidu Riiga. Väljasõit Tallinnast on 10. juunil kell 18.30 ning tagasi jõutakse 13. juuni hommikul k. 8.30. Sinna ja tagasisõit ühes platskaardiga ja õõbimisvõimalusega Riias maksab 14½ kr.

Lähemaid teateid saab sporthüroost Jalgp. Liidu asjaajalt A. Luht.

Sport ja film or „Uudislehes“ käsitatud aimulaadset hümnamalt.

Berliini olümpiastaadioni tribüün betoonsammastiku ehitusena kerkib kiiresti. Tribüün ehitatakse 28 m kõrgena.

RFK lohutusvõit Tartus

Tasavälgise 0:1-pa. järel Olümpia varises lõpul kokku

Tartu, 23. mail. Pärast kaht kaotust Tallinnas pidas RFK tagasisõidul Riiga oma turnee kolmanda matshi kolmapäeva õhtul Tartus sealse Olümpia ga.

Tänavust esimest rahvusvahelist võistlust Tamme staadionil oli jälgima tulnud Tartu kohta väga suur, ligi 1000-pealine vaatajaskond.

Esimesel poolajal näitas Olümpia südikast vastupanu, üritades alginuteil kogu-

ni värvat, mida aga Läti kaitse viimasel momendil suutis tõrjuda. Peaaegu tasavälgine pa. annab RFK-le napi paremuse — 1:0.

Teisel pa. varises aga Olümpia kokku ning lätlastel avanes võimalus Tallinnas võimatuks osutunud väravatejanu kustutada. Lõppbilansiks kujunes RFK võit 5:0. Mängu juhtis korralikult Schmidt.

J. Dimza uusim „rekord“

Läti tuntud kümnevõistleja Janis Dimza, kes on Kemmernis politsei teenistuses, abiellus E. Anshevitsiga. Nagu kirjutavad Läti lehed, seadnud Dimza oma abiellumise järgjeks rekordid. Seekord on rekordiks asjaolu, et pulma peeti suure saladuskatte all. Riia „Segodnja“ toimetusel õnnestus siiski võrdlemisi õigeaegselt Dimza „teot tabada“. Värsket abiellumest intervjueriti telefoniteel just

pulma õhtul. Esimene küsimus Dimzalt oli: „Kus te teada saite minu abiellumisest?“ Sellele järgnes vastusena: „See on meie saladus. Aga kuidas te suutsite nii kaua varjata?“

Ei tea, kas meie kergejõustiklased peaksid rõõmustama või kurvastama Dimza poissmehe põlve tõppemise üle. Dimza ise arvab, et ta võis arvorm abiellus olles ei halvane.

FIFA-i oma lipp

Rahvusvaheline jalgpalliliit — FIFA — on asutanud oma lipu, mis kujutab sinisel põhifoonil kaht kuldset maa-poolkera. Lipp tõmmatakse masti maavõistlustel. Esmakordselt lehvis FIFA lipp Saksa-Prantsuse maavõistlusel — umbes kuu aega tagasi Pariisis, Colombesi staadionil.

Lippe saab tellida Genovast firmalt C. retta & Campi ja neid on kahes suurus. Eesti Jalgpalliliit saatis tellimise juba aega tagasi, kuid seni pole lipp veel saabunud. Ta läheb maksma 40 kr. ümber.

Baltimail tõmmatakse FIFA lipp masti esmakordselt Läti-Leedu maavõistlusel, mis peetakse neljapäeval, 30. mail, Riias.

Shirley Temple'i uus edu

25—45 a. Nüüd on ja loomade
reil mitte tähtsada. Tõsised kir-
jad foto ja elulookirjeldusega
leiamad tähelepanu. Saladus
garanteeritud. Kirjad sst. „Saa-
tus 23“.

